

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Lerkkanen, Jukka

Title: Miten tukea opiskelijavalintajärjestelmän uudistumista vaihtoehtoisilla reiteillä?

Year: 2018

Version:

Please cite the original version:

Lerkkanen, J. Miten tukea opiskelijavalintajärjestelmän uudistumista vaihtoehtoisilla reiteillä?. Ruusupuiston uutiset, (1). <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/1-2018/2>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Miten tukea opiskelijavalintajärjestelmän uudistumista vaihtoehtoisilla reiteillä?

Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmä uudistuu siten, että vuonna 2018 opiskelijavalinnoissa luovutaan pääsääntöisesti pitkää etukäteisvalmistelua vaativista pääsykokeista. Vuonna 2020 todistusvalinta tulee olemaan pääväylä yliopistoon. Pääsykokeiden ja todistusvalinnan rinnalle tarvitaan vaihtoehtoisia reittejä

yliopisto-opintoihin hakeutumiseen. Uudistus on välttämätöntä, koska opiskelijoiden tulee kyetä näyttämään ja osoittamaan valmiutensa korkeakouluopintoihin myös suorittamalla korkeakouluopintoja etukäteen.

Vaihtoehtoisia valintatapoja ensimmäiseen korkeakoulupaikkaan

Korkeakoulujen opiskelijavalintauudistuksessa voidaan hyödyntää avoimen yliopisto-opetuksen mahdollisuuksia laajalti ja välttää liiallista ylioppilastutkinnon arvosanojen painottumista. Jo nyt ylioppilastutkinto aiheuttaa lukiolaisissa pelkoa ja uupumusta. Opiskelijavalinnassa voidaan käyttää hyväksi seuraavia vaihtoehtoisia ja joustavia avoimen yliopisto-opetuksen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ensimmäinen mahdollinen valintatapa perustuu näyttöön ja osaamiseen. Se pohjautuu avoimiin yliopisto-opintoihin, jotka voidaan suorittaa osana toisen asteen opintoja. Näyttöreitti on valintatapa, joka mahdollistaa koulutuksellisia väyliä kaikille. Se tarjoaa niin ammatillista toisen asteen perustutkintoa kuin lukio-opintoja suorittaville opiskelijoille yhdenmukaiset mahdollisuudet yliopisto-opintoihin. Näyttöreitin haasteena on saada korkeakouluopinnot osaksi toisen asteen opiskelijan opintoja.

Toinen valintatapa olisi tarkoitettu jo toisen asteen suorittaneille opiskelijoille. He voivat opiskella vapaan sivistystyön oppilaitoksissa yliopisto-opintoja tai suorittaa opintoja avoimessa yliopistossa tavoitteenaan tutkinto. Tämä vaihtoehtoinen reitti toisen asteen ja yliopiston välisessä nivelvaiheessa parantaisi opiskeluvalmiuksia sekä akateemisia opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja. Tällöin suoritettavissa oppimistehtävissä tulee arvioida substanssiosaamisen lisäksi hakijan yleistä valmiutta ja kyvykkyyttä yliopisto-opintoihin. Samaan aikaan opiskelijan uravalintaa täytyy tarkentaa opinto-ohjauksen avulla. Oppimistehtävien arvosanoilla täytyy olla määritelty vähimmäistaso, jotta mahdollisuutta voidaan hyödyntää opiskelijavalinnassa. Vaihtoehtoisen valintareitin ongelmana on sitä kautta tutkintokoulutukseen valittavien opiskelijoiden määrä, joka voi vaihdella oppiaineittain ja vuosittain varsin paljon. Silloin vaihtoehtoisen reitin tuottamien opiskelupaikkojen ennakoiminen on vaikeaa.

Elinikäisen oppimisen reitti aikuisille

Myös aikuiset kaipaavat heille suunnattuja reittejä tutkinto-opintoihin erityisesti, kun he suunnittelevat uramuutosta tai haluavat kehittää osaamistaan. Muuttuvan työelämän tarpeisiin reagoimiseksi työuran muutosta suunnittelevat tarvitsevat mahdollisuuden yliopistojen tutkinto-opintoihin. Tämä valintatapa on tarkoitettu aikuisille, jotka haluavat syventää osaamistaan tai hankkivat nykyiseen työhönsä tutkinnon tuomaa tunnustettavuutta ja turvaa. Tätä reittiä voivat hyödyntää myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet, jotka hakeutuvat yliopisto-opintoihin. Avoin yliopisto on jo nyt joustavilla ja monimuotoisilla opiskelumuodoillaan saavuttanut varsin hyvin aikuisväestön. Elinikäisen oppimisen reitin haasteet ovat samanlaiset kuin vaihtoehtoisella reitillä: opiskelupaikkojen määriä voi olla haastavaa ennakoida.

Opintopalvelujen kehittäminen valintatapojen keskeisenä osana

Merkittävänä osana opiskelijavalintauudistuksia on erilaisiin reitteihin liittyvän neuvonnan ja ohjauksen sekä opintopalvelujen kehittäminen. Opiskelijoiden tarpeisiin perustuvien opintopalvelujen tulee olla suunnittelun lähtökohta. Eri kohderyhmille muotoiltujen reittien avulla opiskelijoiden valintajärjestelmä yliopistoihin monipuolistuu. Samalla vastataan opiskelijoiden yksilöityviin palvelutarpeisiin. Palvelujen onnistumiselle on tärkeää, että vakiinnutetaan reittien valintaperusteet ja valintamäärät yliopistotasolla sekä pyritään perusteiden pysyvyyteen ja ennakoitavuuteen.

Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan vaihtoehtoiset ja joustavat toiset reitit yliopistokoulutukseen. Nämä tarjoavat hakijoille polkuja tutkinto-opintoihin, jotka vastaavat tehokkaasti eri kohderyhmien tarpeisiin. Hakijaa tukevat palvelut tuotetaan käyttäjälähtöisesti ja oikea-aikaisesti. Tutkinto-opiskelijoita vastaanottavien tiedekuntien näkökulmasta näin voidaan lyhentää opiskeluaikoja ja nopeuttaa siirtymistä työelämään. Myös siirtymä toisen asteen opinnoista yliopistoon nopeutuu.

Toisten reittien kehittäminen yliopistoon lisää yliopistojen välistä yhteistyötä. Yliopistot voivat yhteistyössä lisätä ympärivuotisen opiskelun mahdollisuuksia, laatia yhteistä digitaalista materiaalia ja joustavoittaa opintopolkuja. Suurin haaste on sama kuin avoimen yliopiston väylän toimimattomuudessa. Reittien avulla tulisi saavuttaa tutkinto-opiskelupaikka, jonka valintakriteerit ovat etukäteen sovittu, ja siten ne ovat opiskelijoiden ennakoitavissa. Lisäksi reittien avulla saavutettavien opiskelupaikkojen määrän tulee olla riittävän suuri. Silloin reitit ovat uskottava vaihtoehto todistusvalinnan ja pääsykokeiden rinnalla.

Jukka Lerkkanen

[Jukka Lerkkanen](#) on [Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston](#) johtaja. Hän on toiminut useilla koulutustasoilla opetus-, asiantuntija- ja esimiestehtävissä. Hänen erityisalueensa on urasuunnittelun ja opintojen ohjaus sekä niitä tukevien palveluiden suunnittelu.

Toinen reitti yliopistoon (TRY) on vaihtoehtoinen mahdollisuus osoittaa valmiuksia korkeakouluopintoihin ylioppilastutkinnon lisäksi. TRY on hanke, jolle [Jyväskylän yliopisto](#) on hakenut [OKM](#):n erityisavustusta yhdessä kymmenen yliopistokumppanin kanssa. Toinen reitti yliopistoon -hankkeen valmisteluvaihe osoitti, että halukkuutta yliopistojen väliseen yhteistyöhön on paljon. Mukana on 34 oppiainetta, joissa suurimmassa osassa on oppiaineyhteistyötä eri yliopistojen välillä.

Pääkuva: Petriina Lamminpää, kirjoittajakuva: Jyväskylän yliopisto